

Research Article

Relationship between Spiritual Health and Quality of Life in University Students of Arak City

Ali Jadidi¹ , Soleiman Zand¹ , Ali Khanmohamadi Hezave² , Negin Hosseini^{2*}

¹ School of Nursing, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran

² Student Research Committee, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran

* **Corresponding author:** Negin Hosseini, Student Research Committee, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran. Email: neginhosseini764@gmail.com

DOI: [10.21859/JArakUniMedSci.27.1.11](https://doi.org/10.21859/JArakUniMedSci.27.1.11)

How to Cite this Article:

Jadidi A, Zand S, Khanmohamadi Hezave A, Hosseini N. Relationship between Spiritual Health and Quality of Life in University Students of Arak City. *J Arak Uni Med Sci.* 2024;26(2): 11-6. DOI: 10.21859/JArakUniMedSci.27.1.11

Received: 12.10.2023

Accepted: 09.02.2024

Keywords:

Quality of life;

Students;

Spiritual health

© 2024 Arak University of Medical Sciences

Abstract

Introduction: Quality of life is one of the most influential issues that can encourage a person to continue a happy and healthy life. On the other hand, spiritual health is one of the dimensions of health and a sense of harmonious connection between oneself, others, nature, and beyond, and leads to understanding the ultimate purpose and meaning in life. The purpose is to determine the relationship between spiritual health and quality of life in university students in Arak. The results of this study can be used to formulate strategic plans improve spiritual health and the quality of students' lives.

Methods: First, the population of each university in Arak city was measured, and taking into account their population and establishing a ratio between the sample size of the study and the population of each university, people who had the characteristics of entering the study were included in the study. The sample size was 400 people and was conducted on students who have been studying at the university for at least six months. After obtaining the consent of the participants, the researchers filled out the questionnaire through interviews with the students. The questionnaires included two instruments: a spiritual health questionnaire and a quality of life questionnaire with 36 questions.

Results: No significant relationship was observed between spiritual health and demographic variables. Likewise, spiritual health had no statistically significant relationship with demographic variables. The analysis of the study data showed that there is a positive correlation between the quality of life and spiritual health of students. ($P < 0.05$).

Conclusions: According to the horoscope results, there is a relationship between the quality of life and the spiritual health of the students of Arak universities. By improving the quality of students' lives, we can increase their spiritual health, and even by increasing their spiritual health, we can witness the improvement of students' quality of life.

ارتباط سلامت معنوی و کیفیت زندگی در دانشجویان دانشگاه‌های شهر اراک

علی جدیدی^۱ ID، سلیمان زند^۱ ID، علی خانمحدی هزاوه^۲ ID، نگین حسینی^۲ ID*

^۱ دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران

^۲ کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران

* نویسنده مسئول: نگین حسینی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران. ایمیل: neginhosseini764@gmail.com

DOI: 10.21859/JArakUniMedSci.27.1.11

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۷/۲۰	چکیده
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۲۰	مقدمه: کیفیت زندگی، یکی از مهم‌ترین مسائلی است که می‌تواند فرد را به ادامه زندگی شاد و سالم تشویق کند. از طرفی سلامت معنوی، یکی از ابعاد سلامتی بوده و در واقع یک حس ارتباط هماهنگ بین خود، دیگران، طبیعت و ماوراء می‌باشد و منجر به درک هدف و معنی غایی در زندگی می‌شود. هدف از انجام این مطالعه، تعیین ارتباط سلامت معنوی و کیفیت زندگی در دانشجویان دانشگاه‌های شهر اراک می‌باشد. از نتایج این مطالعه می‌توان جهت تدوین برنامه‌های راهبردی با هدف ارتقاء سلامت معنوی و کیفیت زندگی در دانشجویان بهره برد.
واژگان کلیدی: کیفیت زندگی؛ دانشجویان؛ سلامت معنوی	روش کار: ابتدا جمعیت هر کدام از دانشگاه‌های شهر اراک سنجیده شده و با در نظر گرفتن جمعیت آن‌ها و برقرار کردن تناسب بین حجم نمونه مطالعه و جمعیت هر کدام از دانشگاه‌ها، افرادی که مشخصه ورود به مطالعه را داشتند وارد مطالعه شدند. حجم نمونه مطالعه، ۴۰۰ نفر بود که بر روی دانشجویانی انجام شد که حداقل شش ماه از تحصیل‌شان در دانشگاه گذشته باشد. پس از کسب رضایت از شرکت‌کنندگان، پژوهشگران از طریق مصاحبه با دانشجویان اقدام به پرسش‌نامه کردند. پرسش‌نامه‌ها شامل دو ابزار پرسش‌نامه سلامت معنوی و پرسش‌نامه کیفیت زندگی ۳۶ سؤالی بودند.
تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی اراک محفوظ است.	یافته‌ها: بین نمره سلامت معنوی با متغیرهای جمعیت‌شناختی از جمله سن و وضعیت تأهل، ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد. همین‌طور نمره کیفیت زندگی نیز با متغیرهای جمعیت‌شناختی ارتباط معنی‌داری نداشت. آنالیز داده‌های مطالعه نشان داد که بین کیفیت زندگی با سلامت معنوی دانشجویان همبستگی مثبت وجود دارد ($P < 0/05$).
	نتیجه گیری: طبق نتایج این مطالعه، بین کیفیت زندگی و سلامت معنوی دانشجویان دانشگاه‌های شهر اراک، ارتباط وجود دارد. لذا می‌توان با تأمین نیازهای معنوی دانشجویان و ارتقاء سلامت معنوی آنان نسبت به بهبود کیفیت زندگی آنان اقدام کرد.
	ارجاع: جدیدی علی، زند سلیمان، خانمحدی هزاوه علی، حسینی نگین. ارتباط سلامت معنوی و کیفیت زندگی در دانشجویان دانشگاه‌های شهر اراک. مجله دانشگاه علوم پزشکی اراک ۱۴۰۳؛ ۲۷ (۱): ۱۱-۱۶.

مقدمه

اساس ارزش‌های فردی، اجتماعی و ملی تعریف می‌شود. در حقیقت کیفیت زندگی، درک فرد از سلامتی است که به نظر می‌رسد این درک حاصل مجموعه‌ای از رضایت‌ها و نارضایتی‌ها در زندگی فرد می‌باشد (۴، ۳). طبق دیدگاه Emmons هرچه فرد به امور معنوی بیشتر پایبند باشد، کمتر به دنبال رفتارهای آسیب‌رسان به خود و دیگری می‌رود (۵). معنویت، به عنوان مؤلفه‌ای مهم در ارتقای سلامت روان در نظر گرفته شده است. معنویت به ارتباط و یکپارچگی انسان اشاره دارد و به انسان امید و معنا می‌دهد. معنویت در نتیجه اینکه در شکست‌های زندگی به انسان کمک می‌کند، بر کیفیت زندگی انسان نیز اثرگذار می‌باشد (۶). افراد در نتیجه از دست دادن سلامت معنوی، دچار تنهایی، افسردگی و از دست دادن معنا در زندگی خود می‌شوند (۷). از آنجایی که دانشجویان از بزرگ‌ترین گروه‌های هر جامعه می‌باشند؛

امروزه سلامت معنوی در بسیاری از تحقیقات حوزه سلامت اعم از پیشگیری و درمانی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. سلامت معنوی، یکی از ابعاد سلامتی بوده و در واقع یک حس ارتباط هماهنگ بین خود، دیگران، طبیعت و ماوراء می‌باشد که از طریق فرایند پویا و منسجم رشد، دست یافتنی بوده و منجر به درک هدف و معنی غایی در زندگی می‌شود (۱). با افزایش هوش معنوی می‌توان معیارهایی همچون خود کنترلی، اعتماد به نفس، مسئولیت‌پذیری، انعطاف‌پذیری و تحمل را در شیوه زندگی فرد نمایان کرد که در نهایت منجر می‌شود فرد سختی‌ها و مشکلات زندگی را بپذیرد و دیگر راه‌های فرعی همچون اعتیاد را راه‌هایی از مشکلات نبیند (۲). از سویی کیفیت زندگی، یکی از مهم‌ترین مسائلی است که می‌تواند فرد را به ادامه زندگی شاد و سالم تشویق کند (۳). کیفیت زندگی بر

گرایش معنوی و سلامت معنوی آن‌ها در سلامت روان و در نتیجه مقاومت آن‌ها در برابر مشکلات زندگی نقش بسزایی خواهد داشت (۷، ۸). دانشجویان به دلایل مختلفی همچون دوری از خانواده، زندگی خوابگاهی، مشکلات اقتصادی، درسی و آینده کاری نامعلوم بیشتر در معرض ابتلا به اختلالات و رفتارهای پرخطری مثل افسردگی و حتی افکار خودکشی می‌باشند (۹). از مزایای سلامت معنوی می‌توان به اثربخشی آن در کاهش رفتارهای پرخطر در افراد و به خصوص جوانان اشاره کرد. رفتارهای پرخطر باعث اثرات منفی در فرد، خانواده و حتی جامعه می‌شوند از نمونه‌های این رفتارها می‌توان به مصرف دخانیات، الکل، خودکشی و آسیب به دیگران اشاره کرد (۱۰).

با بهبود کیفیت زندگی افراد مبتلا به اعتیاد، می‌توان از آسیب‌های اعتیاد مانند جدایی از زندگی شخصی، خانوادگی و اجتماعی جلوگیری کرد (۴). پژوهش مرعشی و همکاران نیز نشان داد بین استعداد اعتیاد و رضایت از زندگی رابطه منفی معناداری وجود دارد به این گونه که افرادی که رضایت کمتری از زندگی خود دارند، استعداد اعتیاد بالاتری هم دارند (۱۱). محمدنژاد، گزارش کرد که ارائه خدمات روان درمانگری با رویکرد دینی و معنوی، می‌تواند در کاهش صدمات روحی بیماران مبتلا به اعتیاد مؤثر باشد (۱۲). همینطور پژوهشگران دریافته‌اند که بین ابعاد هوش معنوی و استعداد اعتیاد، رابطه منفی وجود دارد که با افزایش هوش معنوی میزان گرایش به مواد مخدر کاهش می‌یابد (۱۳).

لذا با توجه به رشد روزافزون رفتارهای پرخطر مخصوصاً در بین جوانان و تبعات زیان‌آور و جبران‌ناپذیری که در جامعه ایجاد می‌کند ضروری است عوامل مؤثر بررسی شوند. لذا این مطالعه با هدف بررسی ارتباط سلامت معنوی و کیفیت زندگی در دانشجویان دانشگاه‌های شهر اراک انجام شد. از نتایج این مطالعه می‌توان جهت تدوین برنامه‌های راهبردی با هدف ارتقا سلامت معنوی و کیفیت زندگی در دانشجویان بهره برد.

روش کار

این مطالعه به روش مقطعی و از نوع همبستگی بوده و با هدف بررسی ارتباط بین سلامت معنوی و کیفیت زندگی در بین دانشجویان سطح شهر اراک با روش نمونه‌گیری غیر احتمالی سهمیه‌ای در دانشگاه‌های سطح شهر اراک انجام شد، به طوری که ابتدا جمعیت هر کدام از دانشگاه‌های شهر اراک سنجیده شده و با در نظر گرفتن جمعیت آن‌ها و برقرار کردن تناسب بین حجم نمونه مطالعه و جمعیت هر کدام از دانشگاه‌ها، افرادی که مشخصه ورود به مطالعه را داشتند وارد مطالعه شدند.

شرکت‌کنندگان در این مطالعه شامل دانشجویانی بودند که حداقل شش ماه از تحصیل آن‌ها در دانشگاه گذشته بود، اشتغال به تحصیل در یکی از دانشگاه‌های شهر اراک و تمایل برای شرکت در مطالعه را داشتند. پس از کسب رضایت از شرکت‌کنندگان، پژوهشگران از طریق مصاحبه با دانشجویان اقدام به پر کردن پرسش‌نامه کردند. پرسش‌نامه‌ها شامل دو سلامت معنوی پالوتزین و الیسون که شامل ۲۰ پرسش ۶ گزینه‌ای (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) و همینطور پرسش‌نامه‌ی کیفیت زندگی که دارای یک ابزار ۳۶ سؤالی بود. پس از جمع‌آوری اطلاعات لازم تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۲۱

یافته‌ها

مطالعه حاضر بر روی ۴۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های شهر اراک انجام شد. مشخصات جمعیت‌شناختی واحدهای پژوهش در جدول ۱ خلاصه شده است. همینطور متغیرهای اصلی پژوهش شامل کیفیت زندگی و سلامت معنوی و ابعاد آن در جدول ۲ و ۳ ارائه شده است.

جدول ۱. مشخصات جمعیت‌شناختی واحدهای پژوهش

فراوانی (درصد)	
جنس	زن (۶۷/۳) ۲۶۹
	مرد (۳۲/۸) ۱۳۱
وضعیت تأهل	مجرد (۷۹/۸) ۳۱۹
	متاهل (۲۰) ۸۰
سطح تحصیلات	سال اول (۲/۸) ۱۱
	سال دوم (۸۸) ۳۵۲
	سال سوم (۸/۵) ۳۴
	سال چهارم (۰/۸) ۳
حداقل مقدار	بیشترین مقدار
میانگین \pm انحراف معیار	
سن	۱۸
	۴۶
	۳/۱۶ \pm ۲۱/۱۵

داد، نمره کیفیت زندگی دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه بالاتر از میانگین می باشد که با مطالعه طحانی و همکاران نیز همراستا بود (۲۳). همچنین یافته‌ها نشان داد، نمره کیفیت زندگی دانشجویان با هیچ کدام از متغیرهای جمعیت‌شناختی ارتباط معنی‌دار آماری ندارد. در این راستا مطالعه شهبازی راد و همکاران و مطالعه Zaki نیز این یافته را تأیید کردند زیرا آن‌ها نیز به این نتیجه رسیدند که کیفیت زندگی دانشجویان، ارتباطی با متغیرهای جمعیت‌شناختی ندارد (۱۶، ۲۴).

از سویی آنالیز داده‌ها نشان داد، کیفیت زندگی دانشجویان با سلامت معنوی آن‌ها دارای همبستگی مثبت می‌باشد به گونه‌ای که درصدی از تغییرات هر متغیر در ارتباط با متغیر دیگر می‌باشد و با افزایش یکی، دیگری نیز افزایش می‌یابد. این یافته با نتایج مطالعاتی همچون مطالعه شهبازی راد و همکاران با عنوان «نقش سرسختی روانشناختی و سلامت معنوی در تبیین کیفیت زندگی دانشجویان علوم پزشکی کرمانشاه» همخوانی داشت زیرا آن‌ها نیز ارتباط معنی‌داری بین این دو مؤلفه یافتند (۲۵).

نتایج مطالعه حیاتی و همکاران نیز مبنی بر این بود که دینداری و مؤلفه‌های آن بر کیفیت زندگی دانشجویان تأثیر دارد (۲۶). همچنین نتایج مطالعه جعفری‌منش و همکاران نیز نشان داد که بین جهت‌گیری‌های مذهبی درونی و کیفیت زندگی ارتباط معنی‌داری وجود دارد که با نتایج این مطالعه همسو بود (۲۷).

از آنجایی که دوران دانشجویی از مراحل مهم زندگی هر فرد تلقی می‌شود لذا برخورداری از سلامت معنوی در جهت افزایش کیفیت زندگی بسیار مهم می‌باشد و توصیه می‌شود اقداماتی در جهت افزایش این مؤلفه مهم انجام شود.

نتیجه‌گیری

طبق نتایج مطالعه، بین کیفیت زندگی و سلامت معنوی دانشجویان دانشگاه‌های شهر اراک ارتباط وجود دارد. با بهبود کیفیت زندگی دانشجویان، می‌توان از آسیب‌های احتمالی دوران دانشجویی مانند جدایی از زندگی شخصی، خانوادگی و اجتماعی جلوگیری کرد. از آنجایی که دوران دانشجویی از زمان‌های حائز اهمیت زندگی می‌باشد، بایستی اقداماتی در جهت افزایش سلامت معنوی با هدف افزایش کیفیت زندگی جوانان انجام داد. از طرفی اعتقادات مذهبی می‌تواند در کاهش بزهکاری‌های اجتماعی نقش داشته باشد پس می‌توان با ارائه راهکار به سیاست‌گذاران در جهت افزایش سلامت معنوی اقدام کرد تا زمینه اثرات منفی در زندگی جوانان را کاهش داد. همینطور پیشنهاد می‌شود مطالعات دیگری با حجم نمونه بیشتر و به صورت چند مرکزی و نیز مطالعات کیفی یا مداخله‌ای به منظور بررسی روابط علیتی بین این دو متغیر انجام شود.

تشکر و قدردانی

از کلیه مسئولان دانشگاه‌های شهرستان اراک که در انجام این تحقیق ما را یاری کردند و نیز دانشجویان شهر اراک که با دقت نظر در تکمیل پرسش‌نامه همکاری کردند تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

جدول ۲. توزیع واحدهای پژوهشی از نظر کیفیت زندگی

متغیر	تعداد (مجموع کل)	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
کیفیت زندگی	۴۰۰	۴۲	۱۱۶	۹۶/۴۰	۶/۸۵

بر اساس جدول ۴، آزمون همبستگی Pearson نشان می‌دهد، بین سلامت معنوی و کیفیت زندگی شرکت‌کنندگان در این پژوهش همبستگی مثبت وجود دارد و مقدار این همبستگی (۰/۰۸۵) $(r = 0.085)$ می‌باشد به این معنی که ۰/۷۲ درصد از تغییرات دو متغیر وابسته به هم است.

جدول ۳. توزیع واحدهای پژوهشی از نظر سلامت معنوی

تعداد کل	حداقل	حداکثر	میانگین \pm انحراف معیار
سلامت معنوی	۴۱	۷۹	۵۸/۸۰ \pm ۶/۳۷
بعد وجودی	۱۹	۴۴	۳۱/۰۴ \pm ۴/۴۶
بعد مذهبی	۱۸	۳۹	۲۷/۷۵ \pm ۳/۸۵

بحث

مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین ارتباط کیفیت زندگی و سلامت معنوی در دانشجویان دانشگاه‌های شهر اراک در سال ۱۴۰۱ انجام شد که یافته‌های مطالعه به شرح زیر مورد بحث قرار می‌گیرد. یکی از دو متغیر اصلی این مطالعه، سلامت معنوی بود که تجزیه تحلیل آماری نشان داد، سلامت معنوی دانشجویان در دامنه ۲۰ تا ۱۲۰ در حد متوسط می‌باشد. این یافته با نتایج برخی مطالعات از جمله مطالعه ایوان بقا و همکاران و نیز مطالعه مظفری‌نیا و همکاران همراستا می‌باشد. این مطالعات نیز میانگین سلامت معنوی دانشجویان را در سطح متوسط برآورد کرده‌اند (۱۸، ۱۹). با این حال این یافته با نتایج برخی مطالعات همخوانی نداشت. از جمله مطالعه خیالی و همکاران، که سلامت معنوی ۵۰ درصد از دانشجویان را در سطح پایین گزارش کردند (۲۰). یکی از دلایل این اختلاف می‌تواند تفاوت در نوع پرسش‌نامه استفاده شده و یا اختلاف در تنوع دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه باشد.

جدول ۴. آزمون Pearson بین دو مؤلفه اصلی مطالعه (کیفیت زندگی و سلامت معنوی)

مؤلفه‌ها	کیفیت زندگی	سلامت معنوی
کیفیت زندگی	۱	۰/۰۸۵
تعداد کل	۴۰۰	۴۰۰
سلامت معنوی	۰/۰۸۵	۱
تعداد کل	۴۰۰	۴۰۰

تجزیه تحلیل آماری نشان داد سلامت معنوی با هیچ‌کدام از متغیرهای جمعیت‌شناختی از جمله سن و وضعیت تأهل، ارتباط معنی‌دار ندارد. مطالعات دیگر همچون مطالعه باقری و همکاران (۲۱)، خیالی و همکاران (۲۰)، مرزبان و همکاران (۲۲) و محمدی و همکاران (۱۴)، این یافته را تأیید کردند. متغیر اصلی دیگر این مطالعه، کیفیت زندگی بود که یافته‌ها نشان

محدودیت‌های پژوهش

از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به محدود بودن مکان پژوهش به دانشگاه‌های اراک اشاره کرد. همچنین در این پژوهش از گزینه‌های محدودی در زمینه مشخصات دموگرافیک دانشجویان استفاده شد. با وجود حجم نمونه بالای این مطالعه، توصیفی بودن و خودگزارشی بودن پرسش‌نامه‌ها می‌تواند تعمیم‌پذیری مطالعه را محدود نماید.

سهم نویسندگان

نویسندگان مشارکت یکسانی در مطالعه داشته‌اند.

تضاد منافع

نویسندگان تصریح می‌کنند که هیچ گونه تعارض منافعی در این مطالعه وجود ندارد.

References

- Seyedfatemi N, Rezaie M, Givari A, Hosseini F. Spiritual health in cancer patients undergoing chemotherapy [in Persian]. *Hayat* 2009;5(4):295-304.
- Amirpour M, Ahmadian E, Anabestani M, Ahmadian E. The role of religious teachings and spiritual intelligence in preventing addiction. *Priceeding of the Silent Invasion Conference*. Tehran, Iran; 2012
- Roosbehi M, Sedaghat M, Zakeri AH, Roientan LS, Mazaheri Y. Predicting the Quality of Life according to Thought Control Strategies in Wives of Addicted Husbands (Opium and Heroin) Referring to Detoxification Centers in Shiraz, Iran. *Proceedings of the International Journal of Humanities and Cultural Studies (IJHCS)* 2016;Shiraz, Iran.
- Asghari F, Akbari B, Shadman R, Saadat S. The effect of cognitive-behavioral training on quality of life and aggression among drug addicted prisoners. *J Res Health*. 2016;5(4):77-86.
- Ashraf H, Mostafaei A. Investigation the relationship between quality of life and spiritual intelligence with suicidal thoughts among soldiers (Case study: Sardasht city). *Journal of Military Medicine*. 2019;21(3):282-9.
- Hidarisharaf P, Dabirian M, Parvaneh A, Naderi G, Karimi P. Relationship of quality of life, spirituality and resilience with suicidal thoughts in students [in Persian]. *Islam and Health Journal*. 2015;2(2): 23-9.
- Torabi M, Hazrati A, Alinejad V, Esm Hosseini GR, Nikonejad A. The relationship between spiritual wellbeing and depression in medical students of urmia university of medical sciences [in Persian]. *Urmia Med J*. 2016;27(8):642-9.
- Hossein Sadeghian M, Etesam F, Nakhostin-Ansari A, Akbarpour S, Akhlaghi M. Association between hopelessness and suicidal ideation in Iranian Medical students: A cross-sectional study. *Health Psychol Res*. 2021;9(1):27579. [pmdid: 35106399 doi: 10.52965/001c.27579](https://doi.org/10.52965/001c.27579)
- Rahimi E, Maredpour A. Development of a meaning-based suicide prevention package and its effect on life expectancy, negative spontaneous thoughts and suicidal ideation of female students of Yasuj University of Medical Sciences in 2020 [in Persian]. *Armaghan-e-Danesh*. 2021;26(4):684-700.
- Faryabi R. The correlation between spiritual well-being and the intention to engage in risky behaviors among students at Jiroft University of Medical Sciences [in Persian]. *Health research and development*. 2023;1(1):68-77.
- Mehrabian. Investigating the relationship between personality traits (5 big factors), life satisfaction and spiritual intelligence with drug addiction readiness among employees of an industrial company in Mehran city [in Persian]. *Psychological Achievements*. 2014;21(1):203-22.
- Mohamadnejad O, Niyazmand H, Sedaghat A. The effectiveness of religious psychotherapy services on increasing the mental health of drug users in treatment centers and reducing the harm of addiction, Bushehr University of Medical Sciences [in Persian]. *Scientific Journal of Vulnerable Groups Nursing*. 2016;3(2):24-35.
- Afshar S, Arfaei FS, Jafari A, Mohammadi H. The relationship of spiritual intelligence factors and tendency to addiction and Its comparison between girls and boys students [in Persian]. *Journal of Research on Religion & Health*. 2016;1(2):10-18.
- Mohammadi. Spiritual intelligence and spiritual health in nursing students of Borujen[in Persian]. *Iranian Nursing Journal*. 2018;31(113):1-9. [doi: 10.29252/ijn.31.113.1](https://doi.org/10.29252/ijn.31.113.1)
- Mozafarinia F, Shokravi FA, Hydamnia A. Relationship between spiritual health and happiness among students [in Persian]. *Iran J Health Educ Health Promot*. 2014;2(2):97-108 .
- Zaki MA. Quality of life and its relationship with self-esteem in male and female students of Isfahan University [in Persian]. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2008;13(4):416-9.
- Salimi M, Gharari E, Yaghubi Far MA, Rakhshani MH. Evaluating Sabzevar University of Medical Sciences student's quality of life and some of its effective factors in 2012 [in Persian]. *Beyhagh*. 2011;16(3-4):38-49.
- EyvanBaga R, Nasiri K, Kamran A, Shamkhali R. The relationship between depression, anxiety and spiritual health among students of Khalkhal Faculty of Medicine Sciences [in Persian]. *Journal of Community Health*. 2017;9(3):47-55.
- Nasrollahi Z, Mohammadi S, Tahmassebi G, Biderafsh A. The study on the spiritual health of medical students, a way to explain the necessity of incorporating spiritual content into medical education program: a descriptive cross-sectional study [in Persian]. *Educ Strategy Med Sci*. 2019;11(6):26-31.
- Khiyali Z, Jafarzadeh S, Aleosfoor M. The spiritual health among paramedical students studying in fasa university of medical sciences [in Persian]. *Med History J*. 2017;29(8):119-37.
- Bagheri F, Akbarzadeh F, Hatami H. The relationship between spiritual intelligence and happiness on the nurse staffs of the Fatemeh Zahra hospital and Bentolhoda Institute of Boushehr City [in Persian]. *ISMJ*. 2011;14(4):256-63.
- Marzban S, Babaei Heydarabadi A, Rahimi E, Vejdani M, Shokri M. Spiritual health status of students of Shahid Beheshti University and Shahid Beheshti University of Medical Sciences [in Persian]. *Journal of Pizhuhish Dar Din Va Salamat*. 2016;2(4):15-24.
- Tahani B, Jami S. Quality of life related to environment of dental and medical student's life and its correlation with stress [in Persian]. *J Isfahan Dent Sch*. 2022;17(4):415-24.
- Shahbazirad A, Momeni K, Mirderikvand F. The role of

- spiritual health in prediction of the quality of life of students in Razi University of Kermanshah during academic year of 2014-2015. *Islam and health journal*. 2015;2(1):45-50.
25. Shahbazirad A, Ghazanfari F, Abbasi M, Mohammadi F. The role of psychological hardiness and spiritual health in predict of quality of life in students of Kermanshah University of Medical Sciences. *J Educ Community Health*. 2015;2(2):20-7.
26. Hayati S. The relationship between religiosity and Islamic lifestyle orientation with students' quality of life. 2022.
27. Jafarimanesh H, Tavan B, Matorypor P, Ranjbaran M. Relationship between religious orientation and quality of life. *Med Ethics J*. 2017;11(40):15-27.